

Bryssel den 16.12.2013
COM(2013) 888 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

om behovet av ett frivilligt kvalitetsbegrepp, *produkt från öjordbruk*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	3
2.	Situationen för öjordbruket	4
2.1.	Öjordbrukets socioekonomiska betydelse.....	5
2.2.	Jordbruksproduktion på öar	6
3.	Befintliga märkningssystem i medlemsstaterna.....	7
4.	Behovet av ett frivilligt kvalitetsbegrepp.....	9
4.1.	”Horisontella” egenskaper hos produkter eller jordbruksmetoder.....	10
4.2.	Mervärde	10
4.3.	En europeisk dimension.....	10
5.	Slutsats	11

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

om behovet av ett frivilligt kvalitetsbegrepp, *produkt från öjordbruk*

1. INLEDNING

Enligt artikel 32 i förordning (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel¹ ska kommissionen senast den 4 januari 2014 förelägga Europaparlamentet och rådet en rapport om behovet av en ny term, *produkt från öjordbruk*. Rapporten ska vid behov åtföljas av lämpliga lagstiftningsförslag.

I artikel 32 anges att termen bara får användas för att beskriva produkter

- som är avsedda som livsmedel och som är förtecknade i bilaga I till fördraget, och
- vars råvaror kommer från öar.
- För att termen ska få användas för bearbetade produkter måste även bearbetningen ske på öar i de fall då detta väsentligen påverkar slutproduktens särskilda egenskaper.

Kommissionen har vidtagit en rad åtgärder för att skapa sig en bättre förståelse av öjordbruk i unionen genom att samråda med medlemsstater och berörda aktörer² och hålla diskussioner i relevanta forum³. I juni 2013 anordnade den ett tvådagarsseminarium med temat ”produkter från öjordbruk och livsmedelsindustrier”⁴. Dessa aktiviteter och gemensamma forskningscentrumets (JRC) vetenskapliga och politiska rapport⁵ som utarbetades efter seminariet har utgjort viktiga bidrag till den här rapporten.

I rapporten undersöks de socioekonomiska aspekterna och särdragen hos öjordbruk, befintliga märkningssystem granskas och fördelarna med att inrätta ett frivilligt kvalitetsbegrepp för *produkter från öjordbruk* övervägs.

2. SITUATIONEN FÖR ÖJORDBRUKET

I denna rapport gäller följande definitioner:

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel (EUT L 343, 14.12.2012, s. 1).

² Frågeformulär till medlemsstater och berörda aktörer (28 januari och 6 juni 2013).

³ Rådgivande gruppen om kvalitetsfrågor och expertgruppen för hållbarhet och kvalitet i jordbruk och landsbygdsutveckling.

⁴ Sevilla, den 13–14 juni 2013.

⁵ Santini F., Guri, F., *et al.* (2013), *EU island farming and the labelling of its products*, JRC: vetenskapliga och politiska rapporter, JRC84949

- *produkt från öjordbruk*: det frivilliga kvalitetsbegreppet är en generisk/horisontell term som anges i märkningen av en produkt, utan hänvisning till namnet på en särskild ö eller med något bildligt innehåll, t.ex. en logotyp.

Begreppet får endast användas för att beskriva produkter

- (1) som är avsedda som livsmedel,
- (2) är förtecknade i bilaga I till fördraget, och
- (3) vars råvaror kommer från öar.

För bearbetade produkter måste även bearbetningen ske på öar i de fall då detta väsentligen påverkar slutprodukts särskilda egenskaper.⁶

- *öjordbruk*: produktion av jordbruksprodukter och livsmedel på öar.
- *öprodukt*: jordbruksprodukter eller livsmedel som producerats på en ö.

Till skillnad från andra geografiska begrepp är begreppet ”ö” lätt att definiera: en ö är ett landområde som på alla sidor omges av vatten. Ofta har dock mer exakta definitioner använts för särskilda ändamål, där ytterligare kriterier har beaktats, till exempel

- storlek (med avseende på yta eller befolkning),
- förekomsten av fasta förbindelseleder eller avstånd till fastlandet,
- förekomst av regionala administrativa myndigheter.

För **statistiska ändamål** har Eurostat fastställt följande kriterier för att definiera en ö:

- i) En minsta areal på 1 km².
- ii) Ett avstånd på minst 1 km mellan ön och fastlandet.
- iii) En bofast befolkning på över 50 personer.
- iv) Ingen fast förbindelseled till fastlandet (t.ex. bro, tunnel, vall).
- v) Medlemsstatens huvudstad får inte vara belägen på ön.

Tillämpningen av sådana kriterier inom ramen för märkning av jordbruksprodukter skulle dock ge upphov till vissa svårigheter. Öar som är fast förbundna med fastlandet men inte är verkligt ekonomiskt integrerade skulle till exempel undantas, och detsamma gäller många öar med små befolkningar. En skärgård med över 50 invånare men som består av flera öar som var och en har färre invånare (detta gäller många finska och svenska öar) skulle inte omfattas, trots att de möter liknande svårigheter.

För de öar som omfattas av **struktur- och sammanhållningsfonderna**⁷ definieras öar som ”öar som är medlemsstater och berättigade till stöd från Sammanhållningsfonden och

⁶ Artikel 32 i förordning (EU) nr 1151/2012.

andra öar med undantag av sådana där medlemsstatens huvudstad är belägen eller som har en fast förbindelse till fastlandet”. Till skillnad från Eurostats definition omfattar denna alla små öar och kustnära öar samt två ömedlemsstater (Malta och Cypern). Irland och Storbritannien omfattas dock inte, och inte heller små öar med en fast förbindelseled till fastlandet.

Med tanke på de varierande definitionerna är det svårt att säga exakt hur många öar det finns i EU. Uppskattningarna sträcker sig från cirka 300 om den mest restriktiva definitionen används (ingen fast förbindelseled, minsta storlek etc.) till över 300 000 (de flesta i Finland och Sverige) om rent geomorfologiska kriterier tillämpas⁸.

Öarna är mycket olika i geomorfologiska, naturliga, demografiska, kulturella och administrativa termer, men följande breda allmänna egenskaper kan identifieras:

- Många öar är bergiga.
- Deras klimat är ofta naturligt maritimt.
- De har ett perifert läge och dålig tillgänglighet.
- Deras naturkapital är unikt och bräckligt.
- De har vanligen en dynamisk demografi (förutom mindre öar, som tenderar att drabbas av avfolkning).
- De har fördelen av en stark kulturell identitet.
- De har ofta en autonom förvaltning.

Definitionen av en ö beror på vilket ändamål definitionen behövs för. När det gäller märkning av öjordbruksprodukter är det nödvändigt att exakt bestämma vad märkningen ska förmedla för att kunna besluta om vilken definition som bör användas.

2.1. Öjordbrukets socioekonomiska betydelse

Jordbruks- och livsmedelsindustrier är viktiga sektorer för EU:s ökonomier. Jordbruk, skogsbruk och fiske utgör 2,7 % av deras bruttoföreläggingsvärde, jämfört med 1,6 % av det totala bruttoföreläggingsvärdet för EU-27. Öarnas livsmedelsindustrier är också viktigare än på fastlandet, och står för 19 % av sysselsättningen inom industrin jämfört med 13 % på EU-nivå.

Öjordbruken är mest framträdande på nationell nivå i Grekland och Italien, vilket särskilt beror på deras tre stora öar (Sicilien, Sardinien och Kreta). Sicilien och Sardinien står för över hälften av EU:s öjordbruksproduktion i värde, medan Kreta, Azorerna och Réunion står för 5–10 %.

På grundval av siffran 572 000 jordbruk i Nuts 2-öregioner i EU 2011, som hämtats från undersökningen om företagsstrukturen i jordbruket, kan det sammanlagda antalet öjordbruk bestämmas till cirka 600 000. Deras totala jordbruksproduktion har uppskattats till 11,4 miljarder euro per år.

Öjordbruket brottas med följande **strukturella problem**:

⁷ Artikel 52 i rådets förordning (EG) nr 1083/2006 om allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Sammanhållningsfonden samt om upphävande av förordning (EG) nr 1260/1999 (EUT L 210, 31.7.2006, s. 25).

⁸ http://www.scb.se/Pages/PressRelease_275646.aspx

- Jordbruksarealen per jordbruksföretag är mindre än EU-genomsnittet.
- Öjordbruk är ofta mindre arbetsintensiva än jordbruk på fastlandet.
- Det isolerade läget medför högre transportkostnader (insatsvarorna kan kosta två till tre gånger mer än på fastlandet).
- Det begränsade antalet invånare begränsar produktdiversifieringen och därmed graden av lokal konkurrens.
- Avfolkning kan leda till förlust av specifikt kunnande.
- Produktionen är ofta specialiserad och därför känsligare mot chocker i den internationella ekonomin.
- Vatten- och energiförsörjning samt avfallshantering kan ha en negativ inverkan på öjordbruk.

De berörda aktörerna har hävdad att dessa problem i själva verket inverkar positivt på kvaliteten på/egenskaperna hos öprodukter och lokala produktionsmetoder. Jordbruksproduktionen på öar utnyttjar de lokala särdragen, vilket gynnar kvaliteten. Primärproduktion, bearbetning och marknadsföring, som håller en mycket hög standard baserat på traditionellt kunnande, är nära sammankopplade. Vissa öar är dessutom särskilt isolerade, vilket har bidragit till att de har förbättrat sina lokala bearbetningstekniker.

2.2. Jordbruksproduktion på öar

Två stora **produktgrupper** dominerar: frukt och grönsaker samt specialiserade grödor som oliver och vin. Det sammanlagda produktionsvärdet för dessa två grupper utgör 4,7 % och 3,6 % av den totala siffran för EU inom de respektive sektorerna, och nästan 60 % av det totala värdet för EU-öarnas jordbruksproduktion, jämfört med bara 30 % i hela EU.

Öjordbruken specialiserar sig främst på trädgårdsodling. Med några undantag (t.ex. spannmål på Sicilien och sockerrör på vissa tropiska öar) är spannmål och jordbruksgrödor underrepresenterade jämfört med EU i allmänhet.

Animalieproduktionen på öar kännetecknas av vikten av företag specialiserade på får- och getskötsel. Produktionen av får- och getkött med avseende på värde är tre gånger viktigare på öar jämfört med EU-genomsnittet.

Medlemsstaternas och aktörernas åsikter skiljer sig emellertid åt när det gäller varför **öprodukternas egenskaper är speciella**.

En del anser att öprodukterna har speciella egenskaper på grund av

- traditionellt kunnande,
- särskilda klimatförhållanden som påverkar mognadsprocesser, bearbetning och transport, och
- karaktären hos lokalt inköpta råvaror.

Dessa speciella egenskaper anses vara direkt kopplade till traditioner, sakkunskap och recept som överförts från generation till generation och de unika förhållandena för lokal odling och uppfödning av inhemska raser.

Andra menar att det är svårt att bevisa att öprodukter har särskilda egenskaper jämfört med produkter från kustområden på fastlandet, och hävdar att öprodukter inte har några speciella egenskaper som beror på att de bearbetats på en ö förutom ursprunget i sig. Det finns inga exempel på bearbetning som ovillkorligen måste ske på en ö, och det kan till och med vara fel att betrakta vissa produktionssteg, som rökning eller torkning, som unika på grund av klimatet, eftersom det kanske inte skiljer sig från klimatet längs kusten på det närliggande fastlandet.

Nedan följer en sammanfattning av de slutsatser som dragits ovan.

- Öjordbruk har vissa gemensamma särdrag, men de rör främst **strukturella problem** snarare än speciella egenskaper hos produkterna. Problemen är redan föremål för ett antal åtgärder som strukturfonderna, landsbygdsutvecklingsprogram, direktstödordningar inom den gemensamma jordbrukspolitiken, transportpolitiken, forskningsprogram, lokala utvecklingsstrategier etc.
- De strukturella problemen kan anses ha en positiv inverkan på öprodukters **kvalitet/egenskaper** och på produktionsmetoder (t.ex. genom att kvalitet, kunnande och råvaror bibehålls och lokala bearbetningstekniker förbättras).
- Kombinationer av naturliga och mänskliga faktorer kan ge upphov till särskilda egenskaper hos öprodukter, och är vanligen specifika för en **viss ö**. Eftersom öar är mycket olika förefaller det realistiskt att identifiera speciella egenskaper hos alla öprodukter, eller åtminstone för bilaga I-produkter som är avsedda som livsmedel.

3. BEFINTLIGA MÄRKNINGSSYSTEM I MEDLEMSSTATERNA

Det finns för närvarande inget rättsligt instrument på EU-nivå eller nationell nivå som är särskilt avsett att skydda produkter som härrör från öproduktion eller öjordbruk som sådant.

Följande system omfattar indirekt marknadsföring av öjordbruksprodukter och ger skydd mot missbruk och vilseledande eller illojala affärsmetoder:

- EU:s kvalitetsordningar, särskilt
 - skyddade ursprungsbeteckningar (SUB) och skyddade geografiska beteckningar (SGB), och
 - Posei-förordningarna om jordbruk i de yttersta randområdena⁹, som främst berör öterritorier och genom vilka en officiell EU-kvalitetsordning införs för de yttersta randområdena, RUP¹⁰ (nedan kallad *symbolen för de yttersta randområdena*).
- Regler för "gemensamma rättigheter", dvs. regler för EU:s och medlemsstaternas varumärkessystem, illojal konkurrens och allmänna konsumentskyddsbestämmelser samt livsmedelsinformation för konsumentlagstiftning på EU- och medlemsstatsnivå.

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 228/2013 och kommissionens förordning (EG) nr 793/2006.

¹⁰ Från det franska *régions ultra-périphériques*.

- En kombination av instrument som regionala gemensamma varumärken eller certifieringssystem för märkning med EU:s kvalitetsordningar (symbolen för de yttersta randområdena, skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar eller ekologiskt jordbruk).

Ett antal exempel på jordbruks- eller livsmedelsprodukter som är märkta med hänvisning till öar har samlats i en icke uttömmande **förteckning** över fall som grundas på

- metoder som tagits från KHIM:s och Wipos varumärkesdatabaser,
- märkningar som finns på marknaden,
- EU:s kvalitetsordningar, och
- gemensamma regionala märkningar och initiativ.

Endast en liten andel innehåller och hänvisar till den generiska/horisontella termen "ö" och/eller dess översättningar. Av de 8 400 insamlade varumärkena för livsmedelsprodukter från jordbruket och dryckesprodukter anges namnet på en viss ö i de flesta fall. Endast cirka 1 360 innehåller begreppet "ö" som sådant eller dess översättning, dvs. 16 % av alla insamlade varumärken. En del av varumärkena, vanligen åtföljda av ett mer exakt geografiskt begrepp som identifierar ett visst öterritorium, är verkligen avsedda för öjordbruksprodukter medan 80 % (fantasinamn, varumärken etc.) inte är det.

Av de inventerade varumärkena avser över 85 % ett specifikt öterritorium och produktens ursprung just från den ön eller ögruppen, till exempel Sardinien, Azorerna, Madeira eller Martinique. Varumärkesinnehavarna är mer intresserade av att förmedla ett snävt, väldefinierat ursprung än av att göra en generisk hänvisning till att produkten kommer från en ö.

Många **territoriella märkningar** har registrerats för EU-öprodukter.¹¹ Många öar och/eller ögrupper har en eller flera gemensamma märkningar, vilket samtidigt gör det svårare för konsumenterna att förstå dem. Dessa märkningar bygger på gemensamma varumärken eller certifieringsvarumärken som ägs av grupper av privata aktörer, lokala myndigheter eller offentlig-privata partnerskap, och samtliga är halvfigurativa varumärken (dvs. med ett namn och en symbol).

Symbolen för de yttersta randområdena används för att främja mycket specifika kvalitetsprodukter från EU:s yttersta randområden. Dessa produkter omfattas av krav på kvalitet, odling, produktion eller tillverkningstekniker eller presentation och förpackning. Denna symbol används oftast för bananer från Guadeloupe, Martinique, Kanarieöarna och Madeira, men även för annan frukt (t.ex. ananas och meloner) och grönsaker, blommor och vin från dessa regioner.

Skyddade ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar för öprodukter utgör cirka 10 % av alla geografiska beteckningar för jordbrukslivsmedel som är registrerade i EU. Den 1 oktober 2013 producerades 118 av 1 158 SUB/SGB-produkter på öar. Femtio namn på viner som framställts på öar skyddas också av EU:s kvalitetsordningar. Sammanlagt 168 registrerade SUB/SGB-produkter härrör således från EU-öar. SUB/SGB-produkter står

¹¹ Många öar och/eller ögrupper har en eller flera gemensamma märkningar, vilket kan vara förvirrande för konsumenterna.

för cirka 5 % av det sammanlagda värdet av jordbruksproduktionen på EU:s öar (JRC-rapport).

De geografiska beteckningarna avser oftast namnet på ön i fråga (52 % av fallen, främst grekiska öar plus Sardinien, Korsika, Kanarieöarna och Balearerna), ibland med kompletterande namn (vilket särskilt är fallet med beteckningarna från Kreta, som vanligen innehåller närmare uppgifter om vilken del av ön som produkten kommer från). I andra fall (32 %) avser beteckningen en plats på ön. Så är fallet med de flesta av de sicilianska beteckningarna, men även andra öar som Stornoway i Yttre Hebriderna etc. I ett fåtal fall (8 %) rör beteckningen namnet på en ögrupp (t.ex. Azorerna, Shetlandsöarna, Orkneyöarna och Kanarieöarna).

De synpunkter som samlats in från medlemsstater/berörda aktörer och undersökningen om SUB/SGB-symboler visar på följande:

- Producentgrupper informerar inte systematiskt om att en produkt härrör från en ö i sina symboler. Symbolerna inriktas oftast inte på respektive ö. I de flesta fall används fantasisymboler.
- SGB/SUB-ordningar är den märkning som helst väljs för att förmedla öprodukters särdrag, särskilda egenskaper och kvalitet. Man hänvisar vanligen till namnet på ön i fråga samt ursprungsplats eller ursprungsregion.
- Det finns få exempel på användning av den generiska termen öprodukter som sådan:
 - Danmark (honung från brunt Läsö-bi, äpplen från ön Fejø i Smålandshavet),
 - Finland ("ålandsfår" eller "skärgårdsprodukt"), och
 - Nederländerna ("*Waddengoud*"),eller de gemensamma regionala symboler som inrättats av de regionala myndigheterna på Madeira ("*produkt från Madeira*") och Kanarieöarna ("*Tenerife Rural*", "*Gran Canaria Calidad*", "*Alimentos del Hierro*").

Aktörerna lämnade också bevis på vilseledande märkningsmetoder eller "falsa" öjordbruksprodukter (billiga imitationer som erbjuds till turister) och betonade behovet av att skydda äktheten hos EU-öarnas jordbruksprodukter.

Sammanfattningsvis finns det många registrerade skyddade ursprungsbeteckningar och skyddade geografiska beteckningar för produkter från öar i EU, men de täcker inte fler produkter jämfört med EU-genomsnittet. Det finns också många privata märkningar med hänvisning till ursprung från öar, varav de flesta avser ett särskilt öterritorium.

4. BEHOVET AV ETT FRIVILLIGT KVALITETSBEGREPP

De frivilliga kvalitetsbegreppen har inrättats genom förordning (EU) nr 1151/2012 för att hjälpa producenterna att förmedla sina jordbruksprodukters mervärdesskapande kvaliteter. De definieras på följande sätt i artikel 29.1 i förordningen:

- Termen ska avse en "horisontell" egenskap hos en eller flera produktkategorier eller en jordbruks- eller bearbetningsmässig kvalitet som är tillämplig i särskilda områden.
- Användningen av termen ska ge produkten ett mervärde i förhållande till liknande produkter.

- Termen ska ha en europeisk aspekt.

4.1. ”Horisontella” egenskaper hos produkter eller jordbruksmetoder

EU-öarnas olikartade geografi ger upphov till en betydande och skiftande produktion av jordbruks- och livsmedelsprodukter, särskilt specialiserade grödor (frukt, grönsaker, potatis, olivolja och vin), men även animalieprodukter (får- och getkött och, i mindre utsträckning, mejeri- och nötkreatursprodukter).

Jordbrukslivsmedelssektorn är betydligt viktigare för EU-öarnas ekonomier jämfört med EU i genomsnitt och är ofta nära kopplad till turismen, som är den huvudsakliga ekonomiska verksamheten. Många öar har utvecklingsstrategier med ”smart specialisering” för att utnyttja synergier mellan turismen och den lokala jordbrukslivsmedelssektorn.

Lokalt kunnande, traditioner, det rika naturkapitalet och den lokala biologiska mångfalden i form av särskilda växtarter och inhemska djurarter är faktorer som gör jordbrukslivsmedelssektorn till en av drivkrafterna för EU-öarnas tillväxt, särskilt genom utvecklingen av ”nischprodukter” med högt mervärde.

Även om dessa faktorer är gemensamma för jordbruket på öar i allmänhet kommer de till uttryck på olika sätt i varje ös produkter och kan därför inte nödvändigtvis överföras till ”horisontella” egenskaper som är gemensamma för alla öprodukter i en kategori.

4.2. Mervärde

Även om alla öar i EU har gemensamma egenskaper som eventuellt skulle kunna förmedlas genom en generisk märkningsterm som ”produkt från öjordbruk” förefaller det råda skilda åsikter om mervärdet med en sådan märkning.

De allra flesta av producenterna förmedlar öbegreppet genom att hänvisa till en **särskild ö** eller ögrupp i marknadsföringen av sina produkter. Man har inte funnit några exempel på märkningar eller kvalitetsordningar som omfattar alla öar, oavsett deras exakta belägenhet. ”Horisontella” märkningar används för grupper av små öar som de små danska öarna eller för ”skärgårdsprodukter” (Finland), men detta är fortfarande långt ifrån en horisontell generisk ordning för märkning av öjordbruk.

I vissa fall konkurrerar öarna dessutom med varandra, och då är hänvisningen till en viss ö avgörande för producenter som vill skilja sig från mängden på marknaden.

4.3. En europeisk dimension

EU:s öar har gemensamma särdrag när det gäller geografi, naturkapital och mänskligt och socialt kapital samt ekonomiskt och politiskt beroende av fastlandet.

Enligt handelsmönstren i de regionala sociala redovisningsmatriserna 2005 från JRC-IPTS¹² ”exporterar” EU-öarna i genomsnitt cirka 60 % av jordbruksproduktionen med avseende på värde och 35 % av livsmedelsindustriproduktionen, främst till respektive medlemsstats fastland. Endast 7 % (Madeira) till 18 % (Kanarieöarna) av deras

¹² Mueller, M. och Ferrari, E. (2012), *Social Accounting Matrices and Satellite Accounts for EU-27 on NUTS 2 Level (SAMNUTS2)*, JRC:s vetenskapliga och politiska rapporter, EUR 25687 EN.

jordbrukslivsmedelsproduktion går till andra medlemsstater eller tredjeländer, men dessa produkter omfattas redan av en EU-ordning (symbolen för yttersta randområden).

5. SLUTSATS

De flesta av de svårigheter som EU:s öar och deras jordbrukssektorer möter är **strukturella** och kräver därför främst strukturella lösningar och politiska insatser, vilka delvis redan finns genom regionalpolitiska åtgärder och landsbygdsutvecklingsåtgärder å ena sidan och bidrag för att uppväga specifika olägenheter å andra sidan.

Alla öjordbrukslivsmedel omfattas inte av de befintliga ordningarna eller av offentliga eller privata alternativ för att förbättra kvaliteten och skapa mervärde på marknaden. Till exempel omfattas bara omkring 5 % (i värde) av de skyddade ursprungs-beteckningarna, de skyddade geografiska beteckningarna och symbolen för yttersta randområden, och när de används inriktas de på särskilda produkter från de yttersta randområdena som uppfyller vissa bestämda krav. Å andra sidan finns det många privata standarder som ofta hänvisar till ett visst geografiskt ursprung. Situationen verkar dock vara olika från den ena ön till den andra inom EU.

Följande argument talar för kvalitetsbegreppet ”produkt från öjordbruk”:

- Som ett ”lätt” och **frivilligt instrument** som medför en relativt lindrig börda när det gäller administration, kontroll och budget kan ett kvalitetsbegrepp passa **vissa småskaliga producenter**, särskilt på små öar vars produktion inte är tillräckligt omfattande för att de ska kunna använda andra marknadsföringsverktyg (som gemensamma märkningar, certifiering och territoriella märkningar, SUB/SGB och symbolen för yttersta randområden). Det skulle dock endast vara relevant för en liten del av öprodukterna.
- Förutom att kvalitetsbegrepp fungerar som ett **kommunikations- och marknadsföringsverktyg** kan det tillföra mervärde för vissa produkter från öjordbruk, särskilt om medlemsstaterna ser till att kvalitetsbegreppet integreras med eller kopplas till andra åtgärder.

Följande argument talar dock emot detta:

- Ett kvalitetsbegrepp för ”produkt från öjordbruk” kan leda till att **producenter** som redan deltar i kvalitetsordningar **bestraffas** genom att märkningarna konkurrerar med varandra. Det finns en risk för att **befintliga initiativ urvattnas** (territoriella märkningar, skyddade ursprungs-beteckningar och skyddade geografiska beteckningar etc.), som omfattas av en strängare kontroll och/eller certifiering och därmed medför extrakostnader.
- Det faktum att det för närvarande inte finns några generiska märkningar för öprodukter (märkning och reklam avser **specifika öar**) visar att ”öbegreppet” inte anses vara tillräckligt starkt eller lämpligt för att förmedla särskilda budskap till konsumenterna. Det enda exemplet som kommer i närheten av sådana budskap,

symbolen för yttersta randområden, har ett begränsat tillämpningsområde. Införandet av ett frivilligt kvalitetsbegrepp kan få negativa effekter på dessa befintliga ordningar.

- Eftersom de flesta öprodukter inte exporteras utan säljs lokalt eller på den berörda medlemsstatens fastland kan det hävdas att kraven på en reglering av märkningarna kan **hanteras bättre på medlemsstatsnivå**.
- Antalet produkter som skulle kunna omfattas av ett kvalitetsbegrepp är **sannolikt mycket begränsat** till följd av kraven i förordning (EU) nr 1151/2012 när det gäller inköp av råvaror, bearbetningskrav och begränsningen till bilaga I-produkter.
- Öarnas **strukturella problem** kan lösas genom de befintliga strukturinstrumenten.

Syftet med denna rapport är att tillhandahålla en faktaanalys som kan utgöra startpunkten för en diskussion om huruvida inrättandet av ett nytt kvalitetsbegrepp *produkter från öjordbruk* är det rätta sättet att hjälpa öproducenter att förmedla de egenskaper som tillför mervärde till deras produkter på ett bättre sätt.

Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att diskutera denna rapport och välkomnar deras återkoppling.